

ОСОБЛИВОСТІ ДИСТАНЦІЙНОГО ВЕДЕННЯ ЗАНЯТЬ З ПСИХОЛОГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Українське освітнє середовище почало активну адаптацію до переведення навчального процесу в медіапростір ще від часів кризи COVID – 19, генеруючи та пропонуючи учасникам освітнього процесу нові різностороннього спрямування онлайн-курси на відповідних медіаплатформах, що дуже допомогло також і відновленню та розвитку навчального процесу за нинішніх реалій воєнних часів. Дистанційна ж форма навчання, набувши характеру звичайної практики в щоденному навчальному процесі, з самого початку її впровадження проявила низку різнохарактерних особливостей своєї роботи, зокрема, особливостей психологічного характеру, деякі з котрих на даний час ще посилились в своєму прояві. При тому, психологічний стан учасників освітнього процесу перебуває в змушеному змінними обставинами життя динамічному розвитку, зазнаючи значних, іноді - критичних змін, що викликані переживанням стресу через війну та пов'язаний з нею травматичний досвід.

Особливо значимим все вищевказане є для курсів з психологічних дисциплін, оскільки саме вони зі зрозумілих причин і є на даний час одними з найбільш затребуваних та цікавих для студентів, завдячуючи в цьому тим знанням та компетенціям, які дисципліни психологічної спрямованості забезпечують слухачам. Втім, курси з дисциплін психологічної спрямованості можуть мати також і неабиякий психотерапевтичний вплив для слухачів, допомагаючи їм впоратись з власними переживаннями, осмислюючи їх та реалізуючи енергію цих переживань в творчості та навчанні. І дистанційний формат ведення таких занять надає можливість індивідуального підходу для кожного із слухачів.

Особливо яскраво вищевказане проявляється на курсах тих дисциплін, де програмою передбачені творчі завдання та роботи, а також відповідні тренінгові заняття. За нашими спостереженнями та досвідом щодо ведення нами таких занять, вибір студентами військової тематики для творчих завдань в перший рік війни мав пріоритетний характер, за яким на другому місці перебували підкреслено невійськові теми, пов'язані з тими чи іншими святами. На нашу думку, такий вибір пріоритетних тем пов'язаний як з активним переживанням стресу від початку війни та настання реалій військового часу, так і з намаганнями осмислити свої переживання, свій «новий» досвід, адаптуватись до існуючих обставин, та захиститись від них, дистанціюючись та використовуючи різні механізми психологічного захисту в класичному психоаналітичному розумінні терміну.

Щодо другого року війни, то за нашими спостереженнями можна уже зауважити, що військова тематика все ж лишається гостроактуальною, проте втратила в пріоритетності за кількістю виборів тем для творчих робіт,

поступившись натомість більш різноманітним темам, пов'язаним як з реаліями звичайного «невійськового» життя, так і «вічним» темам, що є популярними в усі часи, а також – темам абстрактного та філософського характеру.

І хоча висновки щодо таких змін робити ще зарано, проте все ж, очевидно, що ці зміни пов'язані з активно діючими адаптаційними процесами та своєрідним «ефектом звикання до війни», коли війна починає сприйматись, як щось буденне, постійно існуюче, що входить, як одна із складових до образу сучасної «нової реальності».

Слід зауважити, що все вищевказане є своєрідним пілотним дослідженням даної тематики і самоочевидно, що ця тематика вимагатиме більш розгорнутого та детального дослідження в широкому розумінні цього слова, тим більше, що наша держава зараз проживає вельми бурхливий період свого розвитку та існування і, відповідно, всі соціальні, соціально-психологічні та психологічні процеси ідуть дуже швидкими темпами, так же швидко сприймаючись та усвідомлюючись.

Проте, сам факт такого ходу процесів говорить про те, що все це згодом вимагатиме набагато глибшого розуміння, осмислення, а для цього, відповідно, значного масиву ґрунтовних наукових досліджень.

Гірник А.М., Бондаренко Т.В.

ЗАЛАГОДЖЕННЯ СТУДЕНТАМИ РЕАЛЬНОГО КОНФЛІКТУ ЯК СКЛADOVA ПРАКТИКУМУ З МЕДІАЦІЇ

(в умовах військового часу)

В попередніх публікаціях (1; 2) ми дали опис організаційних, правових та етичних аспектів роботи з боржниками Наукової бібліотеки НаУКМА, тому в даній публікації ми зосередимося на особливостях проведення студентами курсу “Практикум з медіації” роботи з боржниками бібліотеки в умовах воєнного часу. Студенти-медіатори писали докладний звіт про свою роботу з боржниками. Дані тези побудовані на матеріалах цих звітів.

Ситуація осені 2022 року суттєво відрізнялася від попередніх років передусім через те, що внаслідок небезпеки для життя спричиненою агресією Росії значна кількість студентів вимушена була залишити Київ і шукати прихистку за кордоном або в західних областях України. Всі навчальні заняття відбувалися в дистанційному форматі, тому навчальний процес продовжувався, хоча і з паузами, викликаними тимчасовою відсутністю електропостачання та інтернету.

Боржники бібліотеки здебільшого не мали фізичної можливості дістатися бібліотеки. Ті, хто виїхали за кордон, як правило, залишили бібліотечні книжки вдома в Україні. Ті, хто виїхав з Києва, могли залишити книжки в київському помешканні. Студенти-медіатори також могли виїхати з Києва і перебувати в якомусь з населених пунктів України чи за межами